

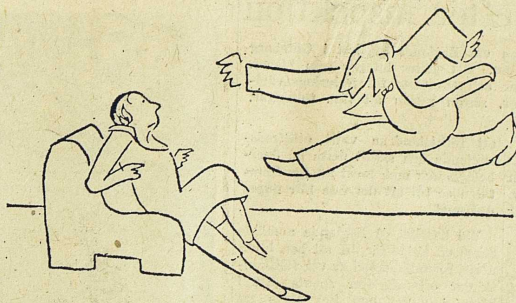
New Yorkers skapare

SÄRSKILT FÖR DE MÅNGA som är roade av The New Yorker måste James Thurbers minnesbilder av tidskriftens skapare, Harold Ross (*My Years with Ross*), vara en ovanligt rolig bok. Thurber samarbetade under årtionden med Ross som en av New Yorkers mest berömda skribenter och tecknare; han skildrar vännen och chefen med sin vanliga humoristiska jargong, men också med öppenhet och djup sympati.

Ross hade länge fantiserat om en tidskrift av denna typ, då han år 1925 genom en rik bekant fick tillfälle att förverkliga sin plan; han förblev redaktör till sin död år 1951. Redan efter några år blev den från början anspråklösa tidskriften en stor framgång, med miljonupplagor, hundratals spalter och enorma annonsinkomster; den har hållits uppe på ett högt plan och hör sedan många år till världens mest ryktbara publikationer.

Skaparen av denna korsning mellan boulevardblad och kulturorgan var inte, som man skulle kunna tro, en bildad och sofistikerad man, inte ens en erfaren journalist. Han kom från en småstad i Colorado, hade börjat som springpojke och sedan ett par år under första världskriget redigerat en amerikansk soldattidning i Paris; huvudsakligen hade han med ringa lycka försökt sig på olika slag av affärer. Musik, konst och litteratur var han totalt främmande för; han tycks inte ens ha haft säker smak då det gällde att välja bidrag, utan blamerade sig ofta både genom att anta dåliga saker och genom att förkasta goda. Hans styrka låg i vitaliteten och entusiasmen, i förmågan att egga och hetsa medarbetare och att ge dem en känsla av gemenskap och lojalitet. Hans specialitet var detaljgranskning av artiklarna; i promemior som är mönster av precision och ibland av pedanteri påpekade han små sakfel, att ett ord användes flera gånger i samma mening eller stycke, att kommateringen var dålig, att det fanns inkonsekvenser i uppgifterna om rum och tid. Själv skrev han ingenting i tidskriften.

Genom sina konstigheter och komplikationer blir Ross ett gott objekt för Thurbers porträttkonst. Ross var puritanskt ängslig för alla vågade historier och hindrade länge sina medarbetare att införa noveller och teckningar av denna typ, men efter några glas på en

Harold Ross, tidskriften *New Yorkers skapare*, antas ha stått modell för denna Thurberteckning, som illustrerar den mest handfasta metoden för "den maskulina aktionen".

bjudning gjorde han plötsliga och, som han ansåg, sant manliga attacker mot skilda damer och blev alltid förvånad då dessa alltför bryska närmanden tillbakavisades med ironi eller skratt; han tycks ha stått modell för en Thurberteckning som illustrerar den mest handfasta metoden för "den maskulina aktionen". I ekonomiska frågor var Ross ytterligt noggrann

och ofta besvärlig genom sina invecklade beräkningar av arvodet och löner; samtidigt var han i privataffärer så slarvig att en sekreterare på några få år lyckades bedra honom på 70 000 dollar — vilket också visar att redaktörskapet för *New Yorker* var en högst lönande affär. Det är massan av småhistorier om Ross och *New Yorker*-bohemerna kring ho-

nom som gör Thurbers bok till ett stycke kulturhistoria; om de intellektuella och konstnärliga ambitioner som uppbar och uppbär tidskriften får man knappast någon föreställning.

HERBERT TINGSTEN